

Hartstocht voor de ander

Hij zag een gewonde man aan de kant van de weg liggen. Diep geraakt door wat hij zag, ontfermde hij zich over de gewonde en zorgde ervoor dat hij in leven bleef. De geschiedenis kent hem als de Barmhartige Samaritaan. Onze geschiedenis kent veel van dergelijke mensen die zich laten raken door de pijn en het verdriet van hun medemensen, dichtbij en veraf. Die hun wonden verzorgen en hen in leven houden. Missionaire ordes en congregaties zien dit – in de navolging van Jezus – als de grond van hun bestaan. In navolging van zusters, broeders, missionarissen en paters weten mensen zich aangesproken door het lot van medemensen en komen ze in actie om een zetje te geven dat hun leven ten goede keert. Dit is deel 5 in de serie artikelen over benaderingen van armoede door religieuze en kerkelijke bewegingen.

Armoede en missionaire congregaties en ordes

Armoede is onvoldoende of geen geld hebben om in het dagelijks levensonderhoud te kunnen voorzien. Maar het is ook aanleiding tot vereenzaming. Door de invloed die het heeft op het lichamelijk en geestelijk welbevinden, beperkt het mensen om zich te kunnen ontwikkelen. Het ontnemt ouders kansen om hun kinderen optimaal te kunnen begeleiden en ondersteunen naar gezonde volwassenheid. Armoede is alomvattend en overheersend. Armoede slaat diepe wonden in het leven van mensen. Van oudsher zijn er in het Aartsbisdom Utrecht

missionaire congregaties en ordes actief die zich in het bijzonder verbonden weten met armen in het Zuiden. Ze organiseren voor en met hen activiteiten om hun levensomstandigheden te verbeteren. Daartoe worden financiële middelen ter beschikking gesteld. Lange tijd werden ook zusters, broeders, missionarissen en paters uitgezonden om ter plekke actief te zijn onder de armen. Nederlandse Franciscanen zijn nu nog actief in Brazilië, Indonesië en Burkina Faso. De Fraters van Utrecht hebben hun generaalat inmiddels in Indonesië en hebben een band met dit land opgebouwd. Ook zijn ze actief in Lodwar (Kenia); de Nederlandse fraters hebben het werk daar overgedragen aan hun Indonesische congregatiegenoten. Karmelieten/Karmelietessen (o.carm.) zijn werkzaam in Brazilië. De Medische Missiezusters (m.m.z.) zijn actief in Peru. De Missionarissen van Mill Hill (m.h.m.) zijn nog actief in diverse landen in het Zuiden. Salesianen van Don Bosco (s.d.b.) hebben nog leden in het Zuiden en de Redemptoristen organiseren bijvoorbeeld de Clemensactie in Congo. Daarnaast worden ook leken uitgezonden om zich namens missionaire congregaties en ordes in te zetten voor lokale projecten en activiteiten.

Compassie voor de naaste

De betekenis van missionaire congregaties en ordes reikt verder dan de inzet van leden ervan. Ze inspireren mensen in het Zuiden om meer en beter de regie over het eigen leven in handen te nemen. In Nederland zien we deze inspiratie onder meer bij parochies en parochianen die, vanwege een band met een missionaris of zuster, zich inzetten voor een project in het Zuiden. Vaak worden mensen tijdens een reis in het Zuiden geraakt door het leed dat ze ter plaatse zien. Eenmaal thuis gekomen, vertaalt zich dat in een grote motivatie om iets te willen doen voor deze mensen. De emotie die ons van de kaart brengt vanwege het verdriet en lijden van een ander, doet die ander voor ons verschijnen als een naaste. Deze naaste

spiegelt ons met onze eigen kwetsbaarheid en met een soms verrassend aanwezige wilskracht om niet ten onder te gaan en staande te blijven in verdriet en lijden. Het appèl dat van de ander uitgaat, brengt soms onverwachte krachten en motivaties aan het licht waardoor mensen zich onvoorwaardelijk en met 'ziel en zaligheid' verbinden aan de naaste. En dat leidt soms tot mooie initiatieven en projecten in het Zuiden, in de voetsporen van missionaire congregaties en ordes. Ik neem u graag mee naar twee van deze initiatieven in Tanzania.

Tanzania Matamba

Al een aantal jaren betekent de Stichting Matamba veel voor de arme bevolking van Matamba in Tanzania. Het begon met een parochiaan. Hij was geraakt door de noden van de mensen, vooral op het gebied van gezondheidszorg. Zieken moesten soms kilometers lopen om een ziekenhuis te bereiken. Hij zette zich met vele anderen in om een Health Centre te bouwen en om de moeder- en kindzorg beter te organiseren. De kerkdorpen in de H. Pancratiusparochie hebben dankzij de opbrengst van de Vastenactie 2017 een eenvoudige operatiekamer aan kunnen leggen. Ook zijn er financiën verzameld voor een te realiseren registratiesysteem voor patiënten. Het brillenproject waarvoor in 2017 ruim 2.000 brillen zijn ingezameld, loopt goed door de hulp van velen.

Een grote sprong voorwaarts voor Matamba is de aanleg van een watervoorziening. Er is nu zoveel water dat er zelf aardappels verbouwd kunnen worden en meerdere oogsten per jaar haalbaar zijn. Matamba heeft ook een groot aantal weeskinderen. De nood van deze weeskinderen is groot. Soms worden ze opgenomen door familie maar vaak worden ze aan hun lot overgelaten. De Stichting Matamba zorgt in een kinderproject structureel voor 27 weeskinderen.

De zorg voor kinderen staat tevens centraal in het project voor het Kabangacentrum.

Tanzania Kabanga centrum voor gehandicapte en albino-kinderen

"In het rode zand staat een drie meter hoge muur met ingemetselde glasscherven. Bewapende bewakers staan voor stalen deuren. Kabanga Center. Wat we binnen aantreffen is zo schrijnend en hartverscheurend dat we het moeten delen. Een jongen met ernstig vervormde benen sleept zich voort op zijn ellebogen in slippers. Hij draagt kapotte kleding. Albinokindjes komen naar ons toe. Ze zijn zichtbaar vervuild, met wonden en afwijkingen op hun huid. De toch al zeer kwetsbare huid van albino's is niet beschermd tegen de zon die hier volop schijnt. We zien een meisje van drie jaar oud voor zich uitstaren met een baby op haar rug. We zien kleintjes resten van eerder genuttigde rijst

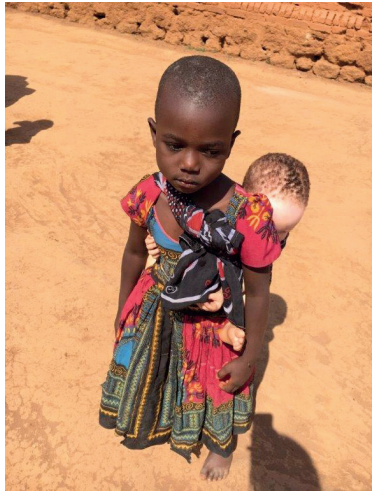
en bonen van de grond eten. De kinderen drinken verontreinigd water en we zien niemand die hierop toeziet. We zijn enorm verbaasd dat er geen personeel is om de kinderen aan te sturen; ze 'begeleiden' elkaar. Als we de kleintjes op schoot nemen, vallen ze vrijwel direct in slaap. Structuur of rust kennen ze niet. Geborgenheid, veiligheid en liefde zijn hier ver te zoeken.

Als we de slaapzalen in lopen, komt de lucht van dood weefsel en ontlasting ons tegemoet. De matrasjes zijn vies en zonder laken. Er liggen twee of soms drie kindjes in een bed. Ook de douches en 'toiletten' zijn flink vervuild. De lucht is bijna ondraaglijk. Het riool is open en bevindt zich op de plek waar de kinderen spelen. We zijn diep geschokt en ontroerd door de bizarre omstandigheden waarin deze kinderen moeten leven. We zijn vastberaden; voor deze kinderen willen we in actie komen."

Bovenstaande schokkende ervaring van twee jonge parochianen uit de Norbertusparochie in Dronten vormt de aanzet tot enthousiasme en actie in de geloofsgemeenschap in Dronten. Goederen en geld worden ingezameld en een groep parochianen vertrekt naar Kabanga om de eerste aanzetten te geven tot het verbeteren van de woon- en leefomstandigheden van deze kinderen. De initiatiefnemers hebben contacten gelegd met organisaties in Tanzania om de ondersteuning effectief op te pakken en de eerste resultaten van de verbeterde woon- en leefomstandigheden zijn al zichtbaar.

Wanneer de ander tot naaste wordt

Wie het aandurft om de ander daadwerkelijk te leren kennen en het hart te laten spreken om tot compassie bewogen te worden, transformeert de ander tot naaste om wie gegeven wordt. Het verdriet en het lijden van die naaste worden tot eigen verdriet en lijden gemaakt. Missionaire organisaties en ordes leven ons voor dat het gaan in de voetsporen van Jezus vraagt om pure onbaatzuchtige aandacht voor de ander, hetgeen de ander maakt tot naaste van mijn eigen kwetsbaar bestaan.

door Herman Rolfes,
diocesaan diaconaal werker